

המלמד

מתכוננים לפרשה

parashatshavua.com

פרשת **מִקֵּץ**

מה בפרשה?

פרעה חלם שני חלומות. בראשון הוא ראה שבע פרות יפות ובריאות אשר נבלעו על ידי שבע פרות דקות. בשני הוא ראה שבע שבילים יפות אשר נבלעו על ידי שבע שבילים דקות ומסכנות. שר המשקים ספר לפרעה על כשרונו של יוסף לפתר חלומות ויוסף הבהל לבית פרעה. יוסף הסביר לפרעה כי יהיו שבע שנות שבע במצרים ולאחר מכן יבואו שבע שנות רעב כל כך קשות, ששנות השובע ישכחו. יוסף המליץ לפרעה למנות אדם שיאגר ויאחסן מזון בשנות השובע כדי שהם ישמרו לשנות הרעב. פרעה התרשם מחכמתו של יוסף ומנה אותו ומשנה למלך. יוסף צבר מזון רב בשנות השובע וכשהרעב החל באו מכל מצרים ומהארצות סביב לקנות מזון.

יעקב שלח את בניו (מלבד בנימין) "לשבר בר" במצרים. יוסף זכה אותם והאשים אותם כי הם מרגלים. האחים לא הכירו את יוסף, והם הכחישו את ההאשמה וספרו על אביהם והאח אשר נותר בארץ כנען. יוסף אמר שהוא לא מאמין לדבריהם ורק אם יביאו את האח הקטן הוא ידע שהם לא מרגלים. הוא השאיר אצלו את אחד האחים ושלח את האחרים להביא את בנימין. האחים הבינו שהצרה הזאת באה עליהם בגלל העול שהם עשו ליוסף. בשובם ליעקב אביהם, הם גלו שהכסף שלהם הושב בתוך השקים שלהם. בהתחלה, יעקב סירב לשלח את בנימין, אבל כאשר הרעב הכביד הוא הסכים.

יוסף הרגיע את דאגת האחים מהכסף שהם מצאו בשקיהם, והאכיל אותם. כאשר הם יצאו בדרך לארץ כנען (עם בנימין ועם האח שיוסף השאיר אצלו במצרים), גביע יוסף הכנס לשקו של בנימין. האחים נעצרו בדרך וכאשר הגביע נמצא באמתחת בנימין כלם נלקחו לבית יוסף. שם יוסף הודיע להם שבנימין חייב להשאיר בגלל שהוא גנב את הגביע, ושאר האחים יכולים לשוב לארץ כנען (הרב צבי האריס)

"והנה מן-היאר עלת שבע פרות יפות מראה ובריאת בשר..."

והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן-היאר רעות מראה ודקות בשר..."

איור: נון פתחיה

המלך השבועי מוקדש לני: זכאטע ליפקע בת ישראל זלינ חזנה

המלמד

מתכוננים לפרשה

2

חלומות פרעה

יוסף נמצא בבית הכלא שנתיים לאחר שפתר את חלומות שר המשקים והאופים. שר המשקים שוחרר מבית הכלא ושכח להזכיר את יוסף. פרעה מלך מצרים חולם שני חלומות מוזרים שכשפרעה קם בבוקר הוא מחפש מישהו שיפתור את החלומות.

1. מהו הייאור' עליו עמד פרעה בחלום? מדוע יש לפרש דווקא כך? (רש"י מא,א) _____
2. כנגד מה הישנתיים ימים' שפה? (מדרש רבה מא,א) _____
3. איך נקרא פרעה לכל אורך הפרשה ואיפה המקום יוצא הדופן? מה זה בא ללמד? (רבינו בחיי מא,א) _____
4. היאור הוא אלהי מצרים, כלומר, המצרים עובדים אליו. מי עוד ראה את א־להיו בחלום ומה ההבדל? (מדרש רבה מא,א) _____
5. איזה עוד מלך גוי חלם חלום והוצרך לאיש מבני ישראל שיפתור לו? איפה רואים ביטוי דומה אצל שני המלכים? (רש"י מא,ח) _____
6. איך יכול להיות שמכל חרטומי מצרים וחכמיה לא היה אדם אחד שחשב על מה שחשב יוסף? הרי זה לא ממש מסובך. (רבינו בחיי מא,ח) _____
7. מה עשה יוסף לפני שהגיע לפרעה? מה ניתן ללמוד מכך? (רש"י מא,יד) _____
8. מה היה שונה בפקודת פרעה להוציא את יוסף מהכלא? מה עוד היה כך? מצא פסוק הקשור לזה. (ספורנו מא,יד) _____

המלמד

מתכוננים לפרשה

3

יוסף פותר את חלומות פרעה (מא, טו-לח)

לאחר שפרעה שומע על יוסף שפתר את חלומות השרים, הוא מבקש לקרוא ליוסף, פרעה מספר את חלומותיו, ויוסף ממהר לפותרם.

1. שבע זה סימן להשגחת ה'. לפי זה, מה רצה ה' להראות לפרעה בחלום? מדוע היה צריך לעשות כן דווקא לפרעה? (רבינו בחיי מא, טז)

2. איך יוסף פותר את החלום לפרעה? (מא, כו)

3. מדוע יוסף מתחיל לתת לפרעה הוראות? הוא רק ביקש שיפתור לו את החלום. תנו תשובה אחת מתוך שתיים (אור החיים מא, לג)

4. יוסף הפקיד פקידים על הארץ. מי עוד הפקיד פקידים על הארץ ומה ההבדל? (בעל הטורים מא, לד)

5. והיה האכל לפיקדון... - למה משמש פסוק זה? על מה יוסף מדבר? (רמב"ן מא, לו)

יוסף המשנה למלך (מא, לט-נב)

1. מה התפקיד של יוסף? מה ההבדל בינו לבין פרעה? (רש"י מא, מ)

2. מה משמעות נתינת טבעת המלך ליוסף? מי עוד עשה דבר דומה? (רש"י מא, מב)

3. לשם מה משמשת טבעת המלך? איפה עוד מצאנו אותה ובאיזה נסיבות? האם זה מתאים לפירוש? (רבינו בחיי מא, מב)

4. יוסף מקבל שם חדש, וכינוי חדש. מהו השם שקיבל ומהו הכינוי? (מא, מג-מה)

5. מה פירוש המילה 'אברך'? תנו שני פירושים (רש"י מא, מג)

המלמד

מתכוננים לפרשה

4

6. מה היה יוסף כלפי פרעה? איפה זה נאמר? (רשב"ם מא, מג)

7. מה פירוש זיצא יוסף מלפני פרעה? וכי ממקום אחר יצא? (ספורנו מא, מו)

8. האם אנשי מצרים שיתפו פעולה עם יוסף? מה הם עשו? (רש"י מא, מח)

שנות הרעב (מא, נג-נד)

1. מאיזה ארצות הגיעו למצרים לקנות אוכל? מדוע דווקא ארצות אלו? (רמב"ן מא, נד)

2. לאן הלכו אנשי מצרים ומדוע? מה ניתן ללמוד מכך? (רבינו בחיי מא, נד)

3. מדוע רעבה כל ארץ מצרים? הרי הם אספו אוכל! (רש"י מא, נה)

4. מדוע הרעב נהיה חזק יותר דווקא לאחר שפתח יוסף את האוצרות? (רבינו בחיי מא, נו)

המפגש בין יוסף לאחיו (מב, א-כד)

גם בארץ כנען, מקום מושבם של יעקב ובניו, שורר רעב כבד. יעקב שומע שבמצרים מוכרים אוכל ואומר לבניו לרדת מצרימה.

1. וירא יעקב... הנה שמעתי - יש כאן לכאורה סתירה. האם יעקב ראה או שמע? (רש"י מב, א)

2. מהן שתי ההוראות שנתן יעקב לבניו בירידה למצרים ומה סיבת כל אחת מהן? (ילקוט שמעוני מב, א)

3. ונחיה ולא נמות - האם זה לא אותו הדבר? הסבירו לפי הפירוש השני בפירוש האור החיים. (אור החיים מב, ב)

4. מה השתנה בשבטים מאז מכירת יוסף? רש"י מב, ג

המלמד

מתכוננים לפרשה

5

5. חלומות יוסף מתחילים להתקיים. איזה חלום מבין השניים מתקיים ראשון? (רמב"ן מב,ג)

6. מי מבני יעקב ירד למצרים? מי לא ירד? ומדוע? (מב,ג-ד)

7. יוסף טוען שאחיו הם מרגלים כיוון שנכנסו בעשרה שערים. מדוע באמת הם עשו זאת? (רש"י מב,ה)

8. מה פירוש זיתנכר אליהם? תן שני פירושים (רמב"ן מב,ז)

9. מדוע רצה יוסף שאחיו יביאו את בנימין? (רמב"ן מב,ח)

10. יוסף טוען בפני אחיו שהם מרגלים. איך זה קשור למרגלים מהמדבר ששלח משה? (בעל הטורים מב,ט)

11. על מה ביסס יוסף את טענתו כלפי אחיו מרגלים אתם? תן שני ביסוסים (רש"י מב,ט)

12. יוסף מכניס את האחים לכלא לשלושה ימים עד אשר יחליטו מה לעשות. ביום השלישי משנה את התוכנית ואומר להם כי אח אחד יישאר בכלא, והשאר ילכו בחזרה עם אוכל. מה אמר להם יוסף לעשות כדי שיאמין להם שהם לא מרגלים? (מב,יט-כ)

13. על מה מצטערים האחים פה? (מב,כא)

14. יש מחלוקת מי מכר את יוסף: רש"י סובר שהאחים עצמם מכרו את יוסף ואילו רשב"ם סובר שהמדיינים מכרו אותו. את איזו דעה מחזק פסוק כ"א ומדוע? (רבינו בחיי מב,כא)

15. בני יעקב היו צדיקים. איך זה מתבטא בפסוק כ"א? (רבינו בחיי מב,כא)

16. מדוע אחי יוסף חשבו שלא יבינו את דבריהם? (רש"י מב,כג)

17. מי היה "המליץ בינותם"? (רש"י מב,כג)

18. ראובן מתרעם על אחיו ואומר להם שהם היו צריכים להקשיב לו כשהוא אמר להם לא לעשות לו כלום. בינתיים, האחים לא שמים לב לכך שיוסף שומע את כל מה שנאמר. מה יוסף עושה כששמע זאת? (מב,כד)

המלמד

מתכוננים לפרשה

6

אחי יוסף חוזרים לארץ כנען (מב, כה-לח)

האחים חוזרים לארץ כנען ובדרך מגלים שלא הכל כשורה.

1. מי זה 'האחד'? מדוע הוא נקרא כך? (רש"י מב, כז) _____

2. האחים ראו שכספם הושב. ממה הם פחדו? (מב, כז) _____

3. מה הפירוש "מה זאת עשה ה' לנו" (רש"י מב, כח) _____

4. 'ויבאו... את כל הקורות אתם לאמר' - מה מסתתר מאחורי מילים אלו? (ילקוט שמעוני מב, כט) _____

5. מדוע יעקב הסכים לבניו דווקא אחרי דברי יהודה ולא אחרי דברי ראובן? (רמב"ן מב, לח) _____

6. מה עשו השבטים כדי לשכנע את יעקב לתת להם רשות לקחת את בנימין? (רש"י מג, ב) _____

7. ונחיה ולא נמות' - מה מסתתר מאחורי אמירה זו? (רש"י מג, ח) _____

8. לאורך כל הדרך מתנצנצת רוח הקודש בדברי יעקב ובניו. תנו שתי דוגמאות לכך. (רש"י מג, ח) _____

9. יעקב נתן לבניו חמש עצות לפני הירידה בחזרה למצרים. מהם? (רבינו בחיי מג, י) _____

_____ .1

_____ .2

_____ .3

_____ .4

_____ .5

10. מה זה 'זמרת הארץ'? מדוע זה נקרא כך? (רש"י מג, יא) _____

11. מדוע 'מעט צרי', 'זמעט דבש' - מדוע לא הרבה? (ספורנו מג, יא) _____

12. מהו 'כסף משנה'? לשם מה בני יעקב צריכים אותו? (רש"י מג, יב) _____

13. ואל שדי' - מדוע משתמש יעקב דווקא בשם זה? הסבר לפי הדרש (רש"י מג, יד) _____

14. כי לולא התמהמנו' - ומה עשו עד שיעקב ביקש מהם ללכת שוב? מה ניתן ללמוד מכך? (רבינו בחיי מג, י) _____

המלמד

מתכוננס לפרשה

7

המפגש בין יוסף לבנימין (מג, טז-לד)

1. האחים הגיעו למצרים ועמדו לפני יוסף. יוסף רואה את בנימין. מה מצווה יוסף את עבדיו? (מג, טז)

2. איפה דיברו בני יעקב עם האיש שאחראי על בית יוסף? מה ניתן ללמוד מכך? (רשב"ם מג, יח)

3. ולקחת אותנו לעבדים ואת חמורינו - מה אכפת להם עכשיו מהחמורים?! האם לא צריך לדאוג קודם לחירות של האדם, לפני שדואגים לחירות של החמור?! (רבינו בחיי מג, יח)

4. איזה טיעון הלכתי אמר האיש שעל בית יוסף לבני יעקב? (אור החיים מג, כג)

5. מדוע היו צריכים אחי יוסף להכין את המנחה? (רשב"ם מג, כה)

6. שאלת יוסף את האחים 'השלום אביכם הזקן... העודנו חי' - לכאורה לא מסודרת. קודם צריך לשאול אם האדם חי, ואז לשאול מה שלומו. אלא... (אור החיים מג, כז)

7. 'ה' יחנך בני' - מדוע דווקא בנימין זקוק לכך? תנו שתי תשובות. (ספורנו מג, כט)

8. בנימין היה קשור ליוסף יותר משאר אחיו, וזה התבטא גם בשמות בניו. תן 4 שמות בהם זה התבטא. (רש"י מג, ל)

9. מדוע יוסף רצה לבכות? הסבר (רש"י מג, ל)

10. מדוע המצרים לא אכלו עם העברים, כלומר, עם בני יעקב? (רש"י מג, לב)

11. על מה תמהו אחי יוסף? מה הגדיל עוד יותר את תמיהתם? (רשב"ם מג, לג)

12. מה רצה יוסף לעשות כשנתן לבנימין יותר ממה שנתן לכולם? (ספורנו מג, טז)

13. מאיפה ניתן ללמוד שמפגש יוסף עם אחיו קרוב? (רש"י מג, לד)

המלמד

מתכוננים לפרשה

8

גביע יוסף באמתחת בנימין (מד, א-יד)

1. מי היה האיש אשר על ביתו של יוסף? מה זה יכול להסביר? (מדרש תנחומא מד, א)

2. יוסף במעשה הגביע התכוון לשלושה דברים. מנו שניים מהם. (אור החיים מד, א)

3. מדוע השקים של אחי יוסף היו אצלו? מדוע הם לא ידעו מה מכניסים להם לשקים? (רבינו בחיי מד, א)

4. ויהי כאשר הבוקר מגיע ואחי יוסף חוזרים אל ארצם. בעודם בקושי מספיקים לצאת מהעיר, יוסף מצווה לרדוף אחריהם. בטענה שהם גנבו מביתו את הגביע. שליח יוסף דיבר בצורה שגרמה להגדיל את חטאם כביכול. ציין שני מאפיינים כאלה בדבריו. (רמב"ן מד, ה)

5. בפסוק "יש לכאורה סתירה: מצד אחד 'כדבריכם כן הוא', כלומר, אני מסכים איתכם, אך מיד לאחר מכן הוא אומר דבר אחר. הסבר (רבינו בחיי מד, ט)

6. אחי יוסף היו מוכנים להילחם ורק להשאיר את בנימין בחיים ולהחזיר אותו לאביו. הוכח. (רש"י מד, יג)

7. מה הכוונה במילים 'הא-להים מצא את עוון עבדיך'? (רבינו בחיי מד, טז)

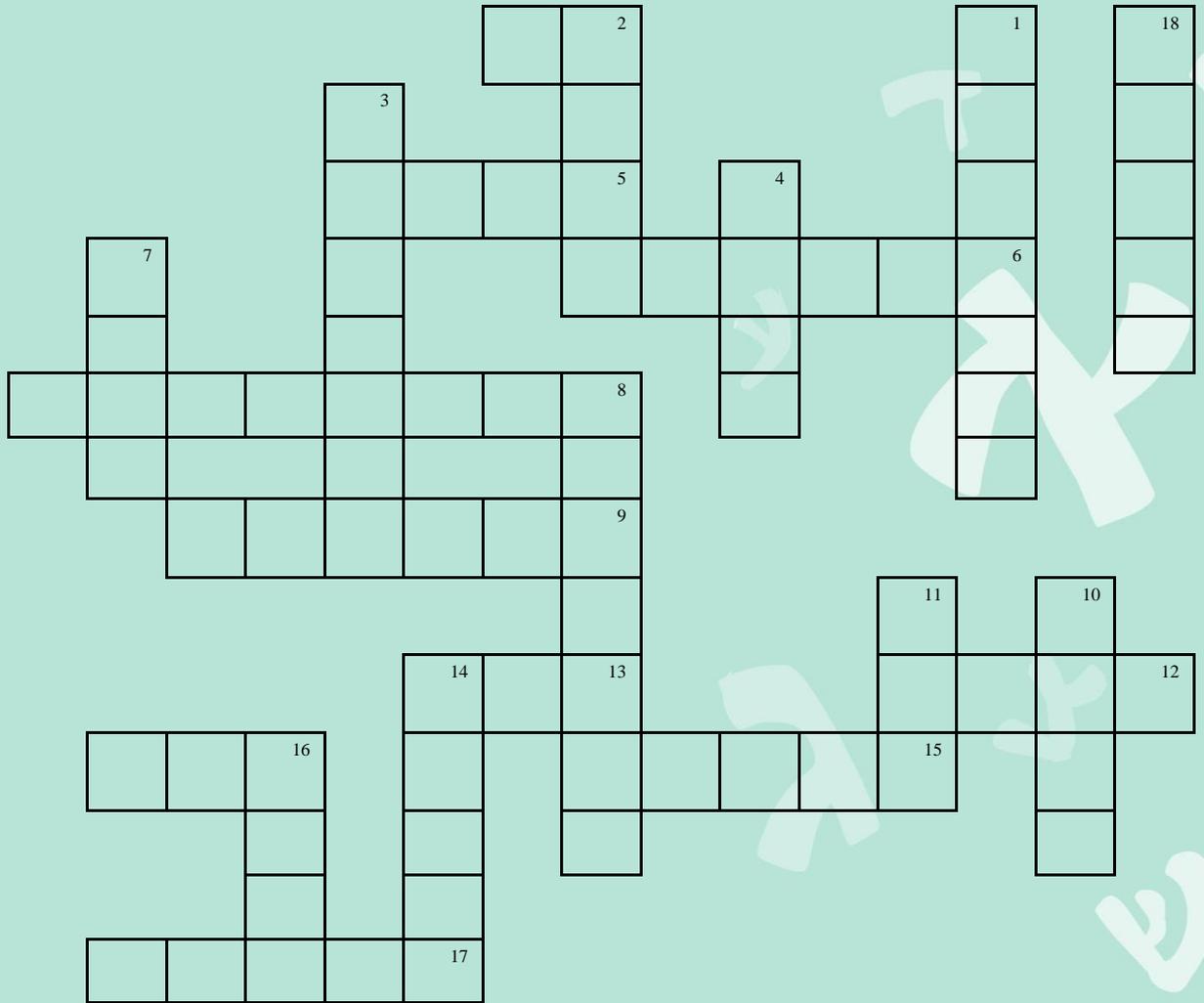

תורתך שעשועי

9

תשבץ לפרשה

מאונך

1. פי שנים מהראשון
2. רוח מזרחית
3. שואלים בעצמות
4. כחושות
7. ענק, שרשרת
8. לפני טחינה, עלו מן היאור
10. אב בחכמה ורך בשנים
11. שבע שנים אחרונות
14. אוכל של החמור
16. אשת יוסף
18. היה ערב להחזיר את בנימין

מאוזן

2. סוף
5. אחד מאילי מצרים
6. האשמה בעבירה חמורה למדינה
8. סיפר לפרעה על פותר החלומות
9. לא ירד למצרים פן יקראהו אסון
12. הוחבא בשקו של בנימין
13. המצרים לא אוכלים עם העברים
15. אין החכמה משלי אלא ה' יענה
16. אגם (לפי רש"י)
17. שק

המלמד

מתכוננים לפרשה

תפזורת לפרשה

ש	מ	י	ל	ג	ר	מ	ה	נ	ש	ש	נ
מ	י	ל	ו	ט	י	ש	מ	ט	ר	ט	א
ו	ש	א	ת	י	ז	ה	ג	ס	ס	ר	ז
ה	ק	ה	נ	ש	פ	ת	נ	ט	א	ט	א
מ	ה	ש	ש	ז	ז	א	נ	מ	ר	ה	ר
ג	ר	ו	א	י	ט	ה	ה	ש	נ	מ	א
ו	ש	ש	ה	נ	י	ש	ה	נ	ה	ש	ה
א	נ	ק	ו	ק	ג	ז	נ	ה	ג	ט	ת
א	מ	ת	ה	ת	ס	ו	י	ל	ק	י	ר
י	ס	נ	מ	י	ר	פ	א	ט	נ	ר	מ
ש	פ	א	מ	י	מ	ו	ט	ר	ה	ז	ז

מחסן מילים:

מקץ , יאור , אחו , שיבולים , צפנת פענח , חרטומים , שדופות , אברך , מנשה , אפרים , המשביר , מרגלים , אמתחת , גביע , זמרת הארץ , כסף משנה , שבר , נחש ינחש , משאת

